

ICSE  
PALA  
MSCR

BIBLIOTHECAE PUBL.  
Codex Latinus  
*Nº 156. H.*



.....  
PUBL.  
us  
H.  
.....

MECSE  
PAIA  
MSCR

IBLIOTHECAE  
Codex Latinus  
N<sup>o</sup> 156



BIBLIOT  
Cod  
M



N<sup>o</sup> 95

E

Subscript

Bibliotheca Publica Latina

Codex N<sup>o</sup> 136 H.

12 foliorum.

454.

xviii. 136. H. Codex chartaceus xv Seculi, 12 foliorum in Quarto, male scriptus.

M. Tullii Ciceronis Paradoxa.

Sine inscriptione. Subscriptio: *Et sic finem habent paradoxa stoicorum.* Videtur pars codicis esse: notae enim paginarum decurrunt ab 207 ad 218.

Emtus e libris M. Röveri. Vid. Catal. Bibl. Röv. T. I, p. 223, n. 492.

**B. P. L. 136 H.** Chart. saec. XV, 130 X 75, fol. 12 lin. 28. Est unus senio, cuius folia ab ipso librario num. 207—218.

**M. T. Ciceronis Paradoxa Stoicorum.**

Et libris M. Röveri, catal. I p. 223 n. 492. Catal. Geel n. 454.



E

**A**numaduerti brute

sepe cathone amicus tuus cum in  
senatu suam diceret locos graues  
de phia tractare abhorrentesq; ab  
hoc usu forensi et publico sed dicendo sequi  
tamen ut illa etiam populo probabilia viderentur  
quod eo manus est illi q; et tibi aut nobis  
quia nos ea phia plus utimur que peperit  
copiam dicendi in qua dicuntur ea que no  
multum discrepant ab opinione populari  
Catho autem profectus in ea sua stoprus et  
ea sentit que non plane probantur in vul  
gus et est in ea heresi que nullu sequit  
florem orationis neq; dilatat argumenta  
sed minutis Interrogatiuntulis perunctis  
quasi quod proposuit efficit Sed nichil  
est tam Incredibile quod non fit fiat di  
cendo probabile Nichil tam Inultu tam  
horridum quod non splendet oratione  
et tanq; excolatur Quod cu ita putare  
feri etiam audacius q; ille ipse de quo lo  
quor. Catho enim dimittat de magni  
tudine de continentia de morte de omni  
laude virtutis de dijs immortalibus de cari  
tate patre storce solet ornamentis orato  
ris adhibitis dicere. Ego vero illa et ipa  
que vix in gymnasijs et in otio strom pbant  
ludentes greci in coecis locis Que qua sunt

ACAD

LVGD



amabilia contraque opinione omni ab ipsis  
et paradoxa vocantur. Temptare volui possi-  
ne in luce profere id est in foro et ita dici  
ut probarentur. In quibusdam alia euidia alia  
popularis oratio eorumque hos locos sepius libentius  
quod mihi ista paradoxa que vocantur maxime  
videntur esse socratica longeque verissima.  
Accipies igitur hoc paruum opusculum lucu-  
bratum hinc iam contractionibus noctibus  
quonia illud maiorum vigiliarum munus. In tuo  
nocturno apparuit et degustabis genus hoc me-  
mori excitationum quibus uti consuevi cum  
ea que dicuntur in stolis enterica id est  
possessiva ad nostrum hoc oratorium dicendi  
transfere genus hoc tamen opus ut in  
apertum referas nichil postulo. Non enim est  
tale ut Marte poni possit quasi illa mi-  
nerua fide. Sed tamen est tale ut ex eadem  
officina et in hac eadem figura exisse appareat.

**Q**uod honestum est id solum bonum esse  
Eror ne cuiusquam ex stoicorum  
disputationibus hominum non ex incosensu de-  
prompta videatur hec oratio. Dicam tamen  
quod sentio et dicam brevius quam tanta res  
dici potest. Numquam hercule ego neque pecu-  
nias istorum neque tecta magnifica neque opes  
neque imperia neque eas quibus maxime

208. 2  
astuti sunt voluptates in bonis rebus aut in  
expectendis esse mirari duxi. Quippe cum vi-  
dere rebus hinc circumfluentibus et iter desi-  
derare maxime quibus habundarent. Neque  
enim expletur nunquam nec satiatur cupiditatis  
sitis. Neque solum ea que habent libidine  
augendi truciuntur sed etiam amittendi metu.  
In quoquidem maiorum modorum continentissimorum  
hominum sepe requiro prudentiam qui hec in-  
becilla et gmutabilia pecunie membra  
verbo bona putaverunt appellanda cum ve-  
ac factis longe aliter iudicavissent. Potest  
ne bonum cuiusquam malo esse dicit potest quisquam  
in habundantia bonorum esse non bonus. Atque  
omnia ista talia videmus ut etiam improbi  
habeant et ut obsint bonis. Quamobrem  
licet rideat si quis vult plus apud me  
tamen vera ratio valebit quam opinio vulgi.  
Neque ego vix bona perdidisse dicam. Si quis  
pecuniam aut suppellectilem amisit nec tamen  
sepe laudo sapientem illum hiantem ut opinor  
qui muneratur inter septem. Cuius cum pa-  
triam plenam cepisset hostes ceteraque fugerent.  
Ita ut multa de suis rebus asportarent  
cum esset amonitus a quodam ut idem fa-  
ceret. Ego vero inquit facio. Nam omnia  
mea mecum porto. Ille hec ludibria fortune  
nec sua quidem putavit que nos etiam



appellamus bona Quærit igitur aliquis .  
quid sit bonum Si quid recte fit et honeste et  
cum virtute id bene fieri vere dicit. Et quod  
est rectum et honestum et cum virtute id so-  
lum opinor bonum Sed hec videri possunt  
obscuriora cum lenius sine appositione exe-  
ploꝝ disputant. Vita atq; factis illustrata  
sunt summo vnoꝝ hec que ego dicebam  
esse que vbi subtilius q̄ satis est disputari  
videntur Quæro a uobis Num illam cogi-  
tatione habuisse videntur dñi qui hæc rem  
tam præclare fundatam nobis reliquerunt  
Aut argenti ad auariciã Aut amementium  
ad delectatione Aut supellectilis ad delicias  
Aut epularum ad voluptates Ponite ante  
oculos vnu quicq; regni vultis a Romulo  
vultis post liberam ciuitate ab his ipis qui  
liberauerunt quibus tandem gradibus Romu-  
lus ascendit in celum quod minima pompili-  
minis ne gratas dñs immortalibus cape-  
dines ac fictiles vniuersas fuisse q̄ delicias  
alioꝝ paternas arbitramur Obmitto Reli-  
quos Sunt enim pares inter se oēs præter  
superbum Virtum si quis roget quid egerit  
in patria liberanda si quis item ceteros  
eiusdem consilij socios quid expectauerunt  
quid consequuti sunt nunq̄ existet Cui  
voluptas Cui diuitie Cui deniq; præter  
officiũ fortis & magni viri quidq; Aliud

299.  
3.  
propositum esse videat. Que res ad necem  
poscunt. Q. mutium impulit sine ulla  
spe salutis sue queus totidem contra omnes  
hostium copias tenuit in ponte poli queus  
premi decium et celum filium denotant in-  
misitq; in armatas hostium copias. Quid  
continentia. Q. fabricy quid tenuitas vultu  
q. turis sequebat. Quid duo propugna-  
cula belli punici. q. n. et. p. stupromis qui  
cartaginensium aduentum corporibus suis  
intercludendum putauerunt. Quid affirmamus  
minor quid maior Quid inter horum etates  
interiectus catho Quid innumerabiles alij  
Sunt domesticis exemplis habundamus  
An cogitasse in vita sibi expectandum nisi quod  
laudabile et præclarum esse videret. Veniat  
igitur vrsoribus istius orationis et sine et del-  
ipi iudicent Vtrum se horum aliorum qui in  
marmoris tectis ebore et auro fulgentibus  
qui signis qui tabulis qui celato auro et  
argento qui corinthijs opibus habundat  
An Q. fabricy qui nichil horum habuit me-  
hilq; habere voluit se similes maluit.  
Atq; hec quidem que modo huc modo illuc  
transferunt. facile adduci solent ut in  
bonis rebus esse inuent Illud arte tenent  
accurateq; defendunt voluptate esse summum  
bonum que michi quidem vox peracidum videtur



esse non hominū Tu cum tibi sine matre ut  
ita dicitur omnium rex natura dedit animū quo  
nichil est prestancius neq; diuinius sic te  
ipm abiceres atq; prosternes te ut nichil fut  
te et quadrupede aliqua partes interesse quicq;  
ue bonū est quod non eū qui id possidet me  
liore facit **U**t em̄ quisq; boni maxie pticeps  
est ita et laudabilis maxime **Q**uoz est rimm  
velum bonū de quo is qui id habeat honeste  
non possit gloriari **Q**uid autem in horum  
voluptate meliore ne efficit aut laudabiliore  
vnum **A**n quisq; in potuendis voluptatibz  
gloriando se in predicatione effert **A**tq; si  
voluptas que plurimoz patrocinijs defen  
ditur modo rebus bonis habenda non est  
**E**aq; quo maior est **E**o magis mente ex sua  
pede et statu dimouet **P**rofecto nichil  
aliud est bene et beate viuere nisi honeste  
et recte viuere.

**I**n quo virtus est sit ei nichil de  
esse ad bene beateq; viuendum  
**N**ec ego vero. **q. v. erupnosum regulū**  
nec infelice nec miserū unq; putauit **N**on  
em̄ magnitudo animi eius a penis cruciabat.  
non grauitas fides non constancia nō vlla  
virtus non demq; animus ipē qui tot virtu  
tum presidio tantoq; comitatu cū corpus  
caperet. capi ipē certe nō potuit. **G. Vero**

4.  
210.  
marū vidimus qui michi secundis rebz vnus  
ex fortunatis hoibus iam in aduersis vnus  
ex sumis videbatur quo beatus mortali  
nichil pot esse **R**efertis o marce **A**nthoni  
misanē q̄itas vna virtus habeat **N**estis  
nonie tantū virtutis **S**uspicias quid autem  
ipa valebat ignoras **N**emo potest nō bea  
tissimus esse qui est aptus ex sese quq; in  
se vno sua ponit oia **C**ui spes ois et ratio  
et cogitacio pendet ex fortuna **H**inc nichil  
potest esse certi nichil quod exploratum ha  
beat permanfurū sibi vna diem **O** si tu  
hominem terito si que eius natus istius  
mortis aut exily minus **A**nchi **V**o quidq;  
accideret in tam migrata ciuitate nec re  
cusanti quidem euenerit non modo non  
repugnant **Q**uid em̄ ego laborau  
quid egi aut in quo euigilauerunt curē  
ingileq; mee **S**iquide nichil repperi tale  
nichil consequutus sum ut eo statu essem  
quem neq; fortune temeritas neq; sumi  
coz labefactaret **S**puria **M**orte ne michi  
mutari ut omnino ab oibus **A**n exilū  
ut ab improbis denugrandum sit **N**oz  
terribilis hns quoz cum vita oia extingit.  
**N**on hns quoz **m**ort laus emori nō potest  
**E**pulum autē hns quibus quasi cruci p̄p̄t̄  
est locus habitandi non hns qui oem orbe  
terraz vrbem vna esse dicunt **T**e erupne



premit te miser qui beatum te qui te flore  
tem putas Te tunc libidines torquet tu dicit  
noctesq; curiaris cui nec satis est quod est  
et idipm ne non sit duntaxat tunc future  
Te conscientie stimulant malefactorum tuorum  
te metus exannant iudiciorum atq; legum  
quorumq; te advertebis ut furus sic tunc tibi  
occurrunt iniurie que te subspicere non  
sunt q; obre ut improbo et stulto et inerti  
nemini bene esse potest sic bonus un et  
sapiens et fortis miser esse non potest Nec  
vero cuius virtus moresq; laudandi sunt  
eiusdem non laudanda vita est neq; porro fu  
gienda est vita que laudanda est imo peten  
da esset aut fugienda si esset misera Quia  
obrem quidquid est laudabile id est beatum  
et florens et expectendum videri debet.

**P**arva inquit est non magna culpa  
Neq; enim peccata reorum eventum sed  
viciis hominum merienda sunt In quo pec  
catur id potest esse aliud alio minus aut  
minus Ipse quidem peccatum quoque veteris  
vni est Auri nam aduertat gubernator  
an palee iure aliquantulum gubernatoris  
In miseria nichil interest Lapsat; libido  
alicuius in muliere ignota dolor ad pau  
ciores pertinet q; si esset petulans in aliqua

generosa ac nobili virgine peccavit vero me  
hilominus Siquidem est peccare tanquam  
transire lineas recti quod cum facis culpa com  
missa est qua longe progrediare semel cum  
hinc transieris ad augendam culpam trans  
eundi nichil interest sem pertinet Peccare  
certe licet nemini quod autem non licet id  
hoc vno tenet; Si arguit; non licere id ne  
maius nec minus unq; fieri pot; qm in eo  
est peccatum sibi non licuit quod semp vni  
et idem est Que ex eo nascuntur peccata  
equalia sunt oportet quod si virtutes sunt  
parces inter se parva vicia necesse est esse atq;  
parces esse virtutes nec bono viro meliore  
nec temperato temperatiorē nec forti fortio  
rem nec sapienti sapientiorē posse fieri fa  
cilime potest perspicui An bonum vni dicit  
qui depositum nullo teste cum lucrum ipse poss;  
potest auri pondo .x. reddiderit si idem in  
x. milibus auri pondo non idem fecerit  
Aut temperantem qui in aliqua libidine  
continuet in aliqua effuderit Una virtus  
conscientia cum omni ratione et perpetua con  
stantia nichil hinc addi potest quo magis  
virtus sit nichil demum ut virtutis nomen  
relinquatur Etenim si bene facta recte facta  
sunt et nichil recto rectius certe nec bono  
quidem melius inveniri potest t; quicquid  
sequit; etiam ut vicia paria sunt. Siquidem



prauidat animi recte uicia dicuntur Atque qui  
uirtutes pares sunt recte facta quoniam a uirtutibus  
proficiuntur paria esse debent Itemque peccata  
quoniam ex uicijs emanant ut sint equalia  
natae est Epicurus a phis inquit y ta  
simis metueba ne a leuioribus diceret  
distere Socrates isto modo disputabat  
bene hercule narraas nam istum doctum et  
sapiente uirum fuisse memorie traditum est  
Si tamen quero ex te quoniam uerbis Inter  
nos contendimus non pugnis utrum bonis  
est querendum quid uanum atque operum an quid  
homines senserint praesertim cum hac sententia  
non modo uerior sed nec utilior quidem uita  
hominum reperiri possit Que uita est tum  
que magis arceat homines ab improbitate quam  
si senserit nullum in delictis esse discrimen  
et eque peccare se si priuatis magistratibus  
atque manibus afferant quacumque in domum  
stuprum intulerunt eandem labem esse libi  
dimit nihil ne igitur interest Nam hic  
dicit aliquis patrem quis erit an seruum  
mida ista si ponas iudicare qualia sint faci  
le non possum patrem uita priuare si per se  
scelus est Sanguinum qui parentes suos  
liberos emori quam seruos uiuere maluerunt  
patricide fuerunt Sed parenti uero nunquam  
uita adimmi sine scelere potest seruo sepe sine

6.  
212.  
Inuria non potest Causa hic igitur non natura  
distinguit que quoniam utro accessit fit id pro  
pensius si utroque commixta est paria fiant ne  
cesse est Illud tamen interest quod in seruo ne  
candio si id sit iniuria semel peccatur in priuata  
uita uiolanda multa peccantur Violatur is  
qui procreauit is qui aluit is qui erudit  
is qui in sede ac domo atque in re publica  
collocauit Multitudine peccatorum praestat  
eoque pena maiore dignus est Sed nos in  
uita que cuius peccato sit sed quantum cuius  
licet praestare debemus Quidquid non  
oportet scelus esse quidquid non licet ne  
fas putare debemus Epicurus etiam  
ne in minimis rebus siquidem modum re  
fringere non possumus animorum modum  
tenere possumus Histrion si paulum se  
moueat extra numerum aut si uersus pro  
nunciatus est syllaba una breuior aut lon  
gior exhibetur exploditur Inuitatu qui  
omni gestu moderatior omni uersu aprior esse  
debet ut in syllaba te peccasse dices poe  
tam in nugis in uita sonetate audiam  
tamen digitis peccata dimittente sua  
si uisa sunt breuiora leuiora qui possunt  
audiri cum quidquid peccetur perturbatione  
peccet rationis atque ordinis perturbata  
semel ratione et ordine nihil potest addi  
quo magis peccare posse uideatur. m



**O**mnnes stultos insanire.  
Ego vero non te stultum ut sepe non  
improbū ut semper sed demerentem  
et insanū rebus additā necessario Sapientis  
animus magnitudine consilij tollerancia  
humanae rei contempione fortune virtutis  
deniq; omnibus vincit. expugnabit. qui  
nec civitate quidē pelli potest Que enim  
est civitas oīs ne conventus furū et imma-  
num oīs etiā fugitivorū ac latronū con-  
gregata vni in locū multitudo Num  
igitur erat tamen illa civitas tum leges  
in ea nihil valebat cum iudicia iacebat  
cū mos patris occiderat cū ferro pulsus  
magistratibus senatus in re publica nō  
erat Pardonū ille cursus et te duce la-  
tronū in foro constitutū et reliquie  
quarationis a catelline furys ad tuum  
felus furorēq; cōversē non civitas erat  
Accessit in civitate sum ut esset in re  
publica consul qui cū etiā nullus fuerat  
esset senatus qui cū occiderat consensus  
populi liber esset iuris et equitatis que  
vincula sunt civitatis repetita memoria  
At vide q̄ istam tui latrocinij tutelam  
contempserim Tactam et vniūssam a te  
nefariam in me iniuria semp ante me  
dixi Peruenisse ad me nūq; putavi  
nisi forte cū parietes perturbabas aut cū

217. 7  
tēris salcatas faces inferbas meorū aliquid  
aut deflagare aut ruerē arbitrare Nichil  
neq; meū est neq; cuiusq; quod auferi qd  
eripi quod amitti potest Si michi eripu-  
isses diuinā animā mei constancia meas  
curas vigilas consilia si modo re publica  
si huius eterni beneficiū imortale memo-  
riam deleuisses multo etiam magis se  
illam mentem vnde hec consilia manā  
uerunt eripisses tunc ego accepisse me  
iniuriā q̄fiterer Sed si hoc non fecisti  
nec facere potuisti nec reditū michi glo-  
riosum tua dedit iniuria non exitum ca-  
lamitosum Ego ego semper civis et tuus  
maxie cū meā salutem senatus ceteris  
nationibus ut civis optum cōmendabat  
Tu ne nūc quidē es civis nisi forte idē  
esse hostis et civis potest An tu cū ab  
hoste natura loco nō animis factisq; dis-  
tinguis cede in foro fecisti Armatis la-  
tronibus templa tenuisti priuatorum  
domos edes sacras incendisti cur es  
hostis sparracus si tu civis Potes autē  
esse tu civis propter que aliquādo civitas  
non fuit et me tuo nō appellas cū oēs  
meo discessu exulasse rem publicā putent  
Nūq; ne homo amentissime et rursū spi-  
cies nūq; quid facias considerabis vel quid  
loquere. Nestis exilij scelex esse penam



meū illud nescis iter apud clauissimas res  
a me ante gestas esse suspectum **O**mnes  
scelerati atq; impij quorū tu te dūce esse  
profiteris quos leges ex illo affric volūt ex  
ules sunt etiā si solum non mutarunt

**A**n cum omnes leges te exule esse iubeant  
nō eris tu exul non appelletur inimicus  
qui cū telo fuerit ante senatū tua sicca de  
prehensa est **Q**ui homin occiderit pluri  
mos occidisti **Q**ui incendia fecerit edes  
inphas manu tua deflagarunt qui tepla  
occupauerit in foro castra posuisti **S**ed  
quid ego cōs leges profero quibus omnibus  
es exul familiarissimus tuus decreti priuile  
gium tulit ut si in opertū bone dee accessisset  
exularet ad id te fecisse glāri poles **Q**uo  
modo tot legibus in exiliū eiecus exulis  
nomen nō perhorrescas **V**ome sum iniquus  
et quide in portu fuisti **N**on igit. vbi quisq;  
erit eius loni us tenebis **S**ibi cū legibus  
esse non oportebit.

**O**mnes sapientes liberos esse et oēs  
stultos seruos.

**L**audetur vero hic impator aut que ap  
pelletur aut hoc nomine dignus pu  
tetur **Q**uo modo aut cū tandem hic libero  
imperabit qui non potest cupiditatibz suis  
imperare **R**efrenet imo libidines spernat

Voluptates Iracundia teneat coherceat auari  
ciam et ceteras ai libidines repellat tunc in  
cipiat alijs imperare cū ipse improbissimis  
dms dedecori aut turpitudini parere desic  
rit **D**um quide hys obediēt nō modo ipator  
sed liber habendus omnino habunde non  
erit **P**roclare est hoc usurpatum a doctissi  
mis quoz ego aucte nō vterer si michi apud  
aliquos agrestes esset habenda orō **H**ec cū  
vero apud prudentissimos loquar quibus  
mandata hec non sunt cur ego simile me  
si quid in hys studijs opere posuerim potuisse  
**D**ictū est ab eruditissimis foris nisi sapiente  
liberū nōmme esse **Q**uid est em libertas  
nisi potestas viuendi ut velis quis igitur  
vult ut vult nisi qui recta sequit. qui gau  
det officio cui viuendi via considerata atq;  
promisa est qui legibus quidem non propter  
metum parēt sed id sequitur atq; colit id qd  
esse salutare maxie iudicat qui nichil dicit  
nichil facit nichil cogitat deniq; nisi libenter  
ac libere cuius oia consilia respz omnes qual  
gerit ab ipō proficiuntur in eodeq; feruntur  
**N**ec est vlla res que plus apud eum valeat  
pollcat quā ipsius voluntas atq; iudicium  
**C**uiquidem etiā que maxiam dicit. habere  
vni fortuna ipa cedit sicut sapiens poeta  
dicit suis quisq; fingitur moribus **S**oli  
igitur hoc contingit sapienti ut nichil faciat



veritas nihil dolens nihil coactus Quod  
ita esse pluribus verbis differendum est  
nisi qui ita affectus sit necesse esse liberum  
Sedum igitur oēs improbi hoc em non tam  
re est q̄ dictu inopinatim atq; miserabile  
Non em ita dicunt eos seruos esse vt man  
cipia que sunt dnoꝝ et facta non aut  
aliquo iure ciuili Sed si seruitus sit sicut  
est obedientia fracti ai atq; obiecti et carceris  
suo arbitrio Quis neget omnes leues oēs  
cupidos omnes deniq; improbos esse seruos  
An ille michi liber esse videtur cui mulier  
inperat cui leges imponit prestat inbet  
vetat quod videtur qui imperanti nihil  
negare potest nihil recusare audeat Post  
dandū est vocat venendū est eicit abiciendū  
minatur extirpandū est Ego vero non  
modo seruū sed nequissimū sūm etiam si in  
amplissima familia natus sit appellandū  
puto Atq; vt in magna familia stultorum  
sunt alij laudatoꝝ ut sibi vident? serui sed  
tamē sūm atuenfes actu patet stulticie sue  
quos signa quos tabule quos relatum ar  
gentum quos corinthia opera quos edificia  
magnifica nimio opēe delectant Inquiunt  
principes ciuitatis sumus Vos vero nec  
seruorū quidē vestroꝝ principes estis Sed  
ut in familia qui tractant ista qui tergent  
qui decurgunt qui verunt qui spargunt non

217. 9  
honestissimū locū seruitutis tenet Sic in ci  
uitate qui se istoz reꝝ cupiditatibus dede  
runt ipsius ciuitatis locū pene infimū  
tenet Magna inquis bella gessi magnus  
imperis et prouincis prefui Ecce igitur  
animus laude dignū actionis tabula te  
stupidum detinet aut signū aliquod pal  
lidem nitente te amirante clamores  
tollente cum video seruū esse inperarum  
omniū iudico Romē igit? sunt illa festiua  
Nam nos quoq; oculos eruditos hēmus  
sed obsecro ista ita venusta habent? non  
vt vincula vnoꝝ sint sed oblectamenta  
pueroꝝ Quid em censes si .L. mēmis  
aliquē istoz videret Marcelionem co  
rinthium cupide tractante cū ipē totum  
corinthium contempisset vtrū illū nūc  
excellente an atuensem diligente puta  
ret Verūscat .M. ruius aut eoz aliquis  
quoz etiā in nīla aut domo nichil splen  
didum nichil ornatū fuit preter ipos et  
videat aliquē sumū populi beneficijs  
vsum barbatulos nullos exceptantem de  
pistina et pertractante et murenarum  
copia gloriante Rōne hūc homē ita ser  
uum iudicet vt ne in familia quidem  
dignū maiore aliquo negotio putet An  
eoz seruitus dubia est qui cupiditate pe  
cunie nullam condicionem recusant



**D**ivissime sententia hereditas spes quid in  
quitate inseruendo non suscipit que mitius  
loquens orbi semis non obseruat Loquitur  
ad voluptates quid quid demeritatum sit  
facit absentatus assidet numerat quid  
horum est liberu quid demeritatum non meritu  
Quid duram Illa cupiditas que videtur  
esse liberatior honoris imperii puritatum  
quod dura est domina quod imperiosa quod vehementer  
Cethego horum non probatissimo seruire cogit  
eos qui sibi amplissimum esse videbantur  
munera mittere noctu venire domum ad  
eum precari demeritatum supplicare Que serui-  
tus est sic hec libertas eximari solet.  
Quid cum cupiditatis dominatus excessit et  
alius est Suis exortus ex constantia patris  
timor quod est illa misera quod dura fuitus  
Adolescentibus paulo loquacioribus est ser-  
uendum Omnis qui aliquid scire videntur  
tanquam domini timentum Index vero gratiam habet  
Dominatum quo timore afficit nocentes  
an non est omnis metus fuitus. Quid  
valet illa eloquentissimum ordo viri. L. crassi  
copiosa magis quam sapiens Erupite nos a  
fuitute Que est fuitus ista tam claro  
hominum tamquam nobili Omnis cum debilitas  
humilis et fracta timiditas fuitus est  
Polite seruire nos tanquam seruire In libertate

Vendicari vult minime quid enim adiungitur  
nisi dominus nobis Domini mutare non  
vult liber esse Quibus et possumus et de-  
bemus Nos vero siquidem ad excessum et alto  
et virtutibus exaggerati sumus nec debemus  
nec possumus tu posse te dicito quoniam nihil  
quisquam debet nisi quod est turpe non reddere  
Sed hactenus ille videat quo modo impe-  
rator esse possit cum enim nec liber quidem  
esse ratio et veritas ipsa conuincat.

**Q**uod solus sapiens diues sit.

Que est in memoranda pecunia  
tua tam insulens ostentatio Solus ne tu  
diues proch domini immortales ego ne me  
audisse aliquid et didicisse non gaudeam  
Solus ne diues Quid si diues quidem  
Quid si pauper esset Que enim intelligimur  
Sicutem aut hoc verbum in quo homine  
ponimus Optimus in eo in quo tanta pos-  
sessio est ut ad liberalitate viuendi facile  
contentus sit Qui nihil querat nihil  
appetat nihil optet amplius Animus  
oportet tuus ut iudicet sapiente non homi-  
nimo neque possessiones tue nihil deesse sibi  
putet nihil curat amplius Satiatus est  
aut contentus pecunia concedo diues est  
Qui autem propter auiditate pecunie nullum  
questum turpem putas cum isto ordine



ut honestus quidem possit esse solus. Cotidie  
fraudas decipis postis pacisceris auferis eripis  
si porcos spoliis exarum expilas. Si testamenta  
amicorum expectas quidem atque ipsa supponis.  
Hec utrum abundantis signa sunt aut ege-  
tis animus? Hic diues non archa appellari  
solet quoniam illa sit plena. Dum te manem  
videbo diuitem non putabo et hoc quantum  
cumque satis est inuenitur homines diuitiarum  
modum. Filium quis habet pecunia opus  
est diues. Maiores etiam si ut apunt danan.  
quinquaginta sunt filie. Dotes tot tam mag-  
nam querunt pecuniam. Quantum enim cuiusque  
opus est. Ad id accommodatur ut ante dixi  
diuitiarum modus. Qui igitur filias non plures  
et innumerabiles cupiditates habet que breui  
tempore magnas copias exhaurire possunt.  
Hunc quando ego appellabo diuitem cum ipse  
se egece sentiat. Multi ex te audierunt cum  
diceres nesciam esse diuitem nisi qui exoptu  
alere possit suis fructibus. Quod populus  
romanus tantis vectigalibus vix potest.  
Ergo hoc proposito nunquam eius diues autem  
tibi ex tuis possessionibus tantum reficiatur  
ut eo tueri sex legiones et magna equitum  
ac peditum auxilia possis. Jam fateris igitur  
te non esse diuitem cum tantum desit  
ut expleas id quod exoptas. Istaque istam  
paupertatem vel potius egestatem ac men-

21A. 11.  
dicitate tua nunquam obscure tulisti. Nam ab his  
qui honeste querunt rem mercaturis faci-  
endis operibus sanctis publicis sumendis. In-  
telligimus opus esse questu qui videt partem  
accusatorum iudicum consociatos greges qui no-  
centes et pecuniosos reos eodem te auctore  
corruptelam iudicij molientes. Qui tuas me-  
cedum pactiones in patrocinijs intercasas.  
In compromissis candidatorum. Dimissi omnes  
liberatores adde fenorandas diripiendasque  
punitas qui expulsionem vicinorum qui la-  
traciona in agris qui cum suis cum liberis  
cum clientibus societates qui possessiones  
vacuas qui profectiones loriculorum qui ce-  
des municipiorum qui illam illam temporis  
messum recordetur qui testamenta subiecta  
qui sublatis honoribus qui denique omnia venalia  
delectu decretum aliam suam suam forum  
domum vocem silentium. Quis hunc non putet  
confiteri sibi questu opus esse. Cui autem  
questu opus sit quis unquam hunc vere dixit  
diuitem. Et enim diuitiarum fructus in  
copia est. Copiam enim declarat sacetas reip  
habundantia quam tu nunquam assequere. Nunquam  
omnino effecturus. Dives autem  
quonia pecuniam contempnis et recte est  
hoc ad vulgi opinionem mediocre ad tua  
nulla ad mea modica. De me plebe. De  
te loquar. Si censenda nobis atque optinanda



res sit **V**trū tandem plures optinemus pecu-  
niam pyrri quā fabuio dabat aut continē-  
tiam fabuio qui illam pecuniam repudiabat  
**V**trū aurū sanmtum **A**n responsum. **M.**  
cui **V**trū optinemus plures precij here-  
ditate. **L. pauli** an liberalitatem affricam  
qui hereditate eius. **ay. maximo** fratri  
parte sua concessit. **H**ec profecto sumas  
virtutum potius optinanda sunt q̄ illa  
que sunt pecunie. **Q**uid igitur siquidem  
ut quisq; quod plurimum sit possideat ita di-  
tissimus habendus sit. **D**ubitet quin in  
virtute diuicie sint quoniam nulla possessio  
nulla vis auri et argenti plures q̄ virtus  
extimanda est. **O** dii immortales nō intel-  
ligunt homines q̄ magnū vertigal sit par-  
cimonā. **V**emo enim iam ad sumptuosos  
relinquo istum questuosum. **C**apit ille ex  
suis predijs sexcenta sextercia ego cetera  
ex meis. **I**lli aurata tecta in milis et ex  
solo marmore facienti et signa et tabulas  
supellectilem et vestem. **I**nfinite concu-  
piscencie. **N**on modo ad fructū ille est  
sumptus sed etiā ad fenus exiguis. **E**x  
nuo tenui vertigali detractis sumptibus  
cupiditatis aliquid etiam redundabit. **V**trū  
nam est diuor cui deest an et cui superat  
qui eget an qui habundat. **C**ui possessio  
quo est maior eo plus repperit ad tuendam

12.  
218.  
**I**n qui suis uiribus se sustinet. **S**ed quid ego  
de me loquor qui morum ac temporum  
uicio aliquantulum etiā ipse fortasse in huius  
seculi errore uerser. **M.** manilius patrum  
nostroz memoria ut semper curios et  
lustrios loquamur pauper tandem fuit  
habuit enī ediculas in carnis et fundū  
in lacopo. **R**os igitur diuores qui plura  
habemus. **V**trū quidem sed nō optinam  
one sensus. **V**erū uictu atq; cultu terminat.  
pecunie modus. **N**on esse cupidū pecunie  
Non esse emacem vertigalū contentus  
suis rebus esse maxime sunt certissimūq;  
diuicie. **E**t enim si callidior est estimato  
res prata et arcas quasdam magnas esti-  
mant. **Q**uod enī generū possessionū quas  
noceri non potest quati est optinanda uir-  
tus que nec eripi nec surrūpi potest. **E**t  
nec naufragio neq; incendio amittitur  
nec tempestatum nec temporū pmutacione  
mutatur. **Q**uā pcedit qui sunt soli sunt  
diuices. **S**oli possident res et sepiternas  
et fructuosas soliq; quod est propriū diu-  
ciarū contenti sunt rebus suis. **S**atis esse  
putant quod est nichil appetunt nulla  
re egent nichil sibi deesse sentiunt nichil  
requirunt. **I**mprobi autem et avari qm̄  
incertas et casu positas possessiones ha-  
bent et plus appetunt semp. **R**ec eorū



quisq[ue] inuentus est adhuc cui quod habet  
esset satis non modo non copiosius ac diuites  
sed inopes etiam et pauperes existimandi  
sunt.

Et sic finem habent paradoxa  
Stoicorum.